

ความบันเทิงของรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์ในทัศนะของผู้ชม

ในการให้ได้มาซึ่งคำตอบของวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 คือ ผู้รับสารได้รับความบันเทิงจากรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์หรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ในการศึกษาผู้ชม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องกรอกแบบสอบถามก่อนที่จะเริ่มการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ชม คือ

1. ต้องเป็นผู้ชมที่เคยชมรายการสนทนابันเทิงทั้ง 5 รายการ
2. มีความถี่ในการชมรายการสนทนابันเทิง 4 – 5 ครั้งต่อสัปดาห์
3. ผู้ชมที่เคยมีส่วนร่วมกับการรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์ เช่น เคยเข้าไปชมการบันทึกเทปโทรทัศน์ในห้องส่ง หรือเคยส่งจดหมายเข้าไปในรายการประเภทนี้ โดยการขอรายชื่อมาจากบริษัทผู้ผลิตรายการ

โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน รวมทั้งหมด 24 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้นจะมีผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีอายุ เพศ และอาชีพคละเคล้ากันไป และผู้วิจัยได้ทำการติดต่อเทปตัวอย่างกลยุทธ์ต่างๆ จากทั้ง 5 รายการที่นำมาใช้ในการสร้างความบันเทิง ให้มีความยาวประมาณ 15 นาที มาเปิดฉายให้ผู้เข้ากลุ่มสนทนาชมเป็นการสร้างบรรยากาศ และนำวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นประเด็นหลัก และแปลงประเด็นหลักให้เป็นคำถามย่อยเพื่อนำคำตอบไปสรุปให้ตรงกับแต่ละประเด็น เพื่อตรวจสอบทัศนคติจากผู้รับสาร ว่าได้รับความบันเทิงจากรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

5.1 สิ่ง que ผู้ชมได้รับจากรายการสนทนابันเทิง

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับชมเทปตัวอย่างรายการสนทนابันเทิงทั้ง 5 รายการแล้วพบว่า ผู้ชมได้รับความบันเทิงจากรายการรายการสนทนابันเทิง ดังต่อไปนี้

1. ผู้ชมได้ความบันเทิง และผ่อนคลายความเครียด

การชมรายการสนทนابันเทิงเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จะรวมถึงการปลดปล่อยอารมณ์ การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาในชีวิตประจำวันของผู้ชม การใช้เวลาว่างให้หมดไป ซึ่งสตีเฟ่นสันได้ชี้ให้เห็นว่าความสนุกสนานเป็นสิ่งที่สังคมได้ใช้เพื่อการสร้างสมวัฒนธรรม

ธรรม การใช้สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงนี้ หากมองดูอย่างผิวเผินจะดูเหมือนเป็นการใช้เวลาว่างอย่างสาระประโยชน์แต่อย่างใด แต่หากพิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว การใช้สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงนี้มีสิ่งที่ไม่ดีอะไร แต่เป็นการได้ประโยชน์หรือตอบสนองทางจิตวิทยาที่มีค่าอย่างยิ่ง เพราะในการดำรงชีวิตของคนนั้นแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสาระ และส่วนที่ไม่เป็นสาระ ส่วนที่เป็นสาระประโยชน์คือ ส่วนที่เป็นชีวิตในการทำงาน ที่จะสร้างความตึงเครียดให้แก่ชีวิต ประกอบกับความกดดันทางสภาพแวดล้อมและสังคม ทำให้คนเราจำเป็นต้องมีชีวิตในอีกส่วนหนึ่งคือ ส่วนของการเล่น ความสนุกสนาน ความบันเทิงใจ เพื่อลดความตึงเครียดและเป็นการสร้างสมดุลให้กับชีวิต ชีวิตจึงจะดำรงอยู่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน

“ชอบดูเพราะมันให้ความบันเทิง”

“ผ่อนคลายความเครียด”

“คลายเครียด ชอบดูอะไรซ้ำๆ ดูแล้วตลกดี ไม่จำเป็นต้องเอามาใช้ในชีวิตประจำวันก็ได้ ทำให้คนตลกมันยากกว่าสาระ”

“รายการบันเทิงมันช่วยคลายเครียดได้ สนุกดี มีทั้งสาระและไม่มีสาระ ถ้ามีศิลปินที่ชอบก็ดูก็ตามดูเหมือนกัน ไม่ใช่คลายเครียดอย่างเดียว กลัวตกข่าว”

2. ผู้ชมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น และบางครั้งก็นำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของตนเอง สามารถนำไปเป็นแง่คิด หรือปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

การใช้สื่อมวลชนเพื่อความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่ตนเองนี้ ผู้ชมจะได้ตัวแบบทางพฤติกรรม ได้แรงเสริมค่านิยมส่วนบุคคล มีค่านิยมร่วมกับคนอื่นๆ ในสังคม และเกิดการเลียนแบบ นำความคิด อารมณ์และการกระทำของแขกรับเชิญมาปรับใช้กับชีวิตจริง และการได้เลียนแบบทำตามนั้นก็เป็นการบ่งชี้ของควมมีอารมณ์อย่างหนึ่ง

“แขกรับเชิญ เราก็อยากู้เรื่องของเขา”

“ชีวิตดาราบางที่น่าสนใจ ประมาณว่าทำยังไงชีวิตถึงได้มายืนอยู่ตรงนี้ คิดว่าเป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจจากคนดูซึ่งมีหลากหลายกลุ่ม”

“มันทำให้รู้ประสบการณ์ชีวิต เช่น คนติดยา เลิกยาเป็นยังไง เป็นแนวคิดให้คนที่อยู่ทำตามได้”

“ในดาราบางคนบางคนมันก็มีอะไรบ้างเหมือนกัน เช่น เจาะใจตอนก๊ก ก็ขาด เป็นชีวิตที่ลำบากมันก็สามารถทำได้ ดูความบันเทิงแล้วช่วยให้อารมณ์ดีก็ได้ ไม่คิดมาก มีทั้งสาระและบันเทิงควบคู่กัน”

“บางครั้งเราเอาไปอแด็ป (adapt) ใช้ได้ เป็นมุมมองข้อคิดที่เราเอาไปใช้ มันมีหลายรายการแล้วแต่เราจะเลือกดู บางอันให้ความบันเทิง บางอันพาไปเจาะลึกเรื่องที่เราไม่เคยรู้มาก่อน สื่อทำให้เราเรียนรู้ได้”

3. ผู้ชมสามารถนำไปเป็นประเด็นเพื่อพูดคุยกับผู้อื่น เข้าสังคมได้

ผู้ชมที่ใช้สื่อเพื่อความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม สามารถนำเรื่องราวที่ได้ยินได้ฟังมา ไปใช้ในการสนทนา สร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อน และสังคม ตลอดจนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมร่วมกับคนอื่นที่ประสบปัญหาอย่างเดียวกัน หรือรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งที่จะเข้าไปแก้ปัญหาของสังคม

“เป็นประเด็นที่สามารถเอาไปคุยกับเพื่อนได้”

“ดาราน่าสนใจ เอามานั่งวิพากษ์วิจารณ์กัน เพราะอยู่กับกลุ่มเพื่อน ดูบ้างคลายเครียด บางทีดูแล้วก็อยากเลียนแบบบ้าง เช่น เคล็ดลับทำไมยังดูดี”

4. ผู้ชมสามารถนำไปเชื่อมต่อกับข้อมูลที่เคยได้รับมา

คำตอบของผู้ชมบางท่านก็ทำให้เราเห็นว่าผู้ชมก็ใช้รายการสนทนานั้นทางโทรทัศน์ เพื่อความต้องการสารสนเทศ เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพแวดล้อม และสังคม สนองความอยากรู้อยากเห็น เป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อแนะนำในการปฏิบัติ ความคิดเห็นและการตัดสินใจ เป็นการเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเอง

“บางทีมันมีคำพูดที่พูดออกมาจากการสัมภาษณ์โดยที่ไม่ได้เห็นจากหนังสือพิมพ์ ได้เห็นได้ยินคำพูดจากปากเขาเอง ไม่ต้องผ่านสื่ออื่นที่อาจบิดเบือน ทำให้สามารถรู้ว่าอารมณ์ตอนเขาพูดเป็นยังไง ทำให้เรารู้อะไรเยอะขึ้น”

“เอาเรื่องที่ยากๆให้ได้ฟังจากปากเขา เห็นด้วยตามานจอ ไม่ได้ผ่านหนังสือพิมพ์”

“ถ้าจะดูบันเทิงดาราก็จะดูเพื่อเอามาเปรียบเทียบข่าวสารต่างๆ ที่เราได้มาจากหลายๆสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ แล้วก็มานั่งดูว่าอะไรคือที่ถูกเอาจากหลายแหล่งมาเปรียบเทียบ”

จากคำตอบของผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ชมได้รับความบันเทิงจากรายการสนทนาบันเทิง เพราะที่ผู้ชมได้แสวงหาและสกัดเอาความสนุกสนานออกมาจากรายการ (J. Fiske , 1989) หลังจากชมรายการสนทนาบันเทิงแล้ว ผู้ชมสามารถที่จะเลือกดู เลือกรับรู้ เลือกสกัดเอาความสมจริงมาทาบกับความเป็นจริงในชีวิต ผู้ชมก็หวนกลับมาคิดถึงอุทาหรณ์ที่ได้รับจากการฟังเรื่องของผู้อื่น เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตของตนเองต่อไป

สาเหตุของการชมรายการสนทนาบันเทิงของผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาจึงสอดคล้องกับการสร้างความบันเทิงของผู้ผลิต ตามหลักนิเทศศาสตร์คือทฤษฎีความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ (Uses & Gratifications Theory) เพราะเมื่อชมรายการแล้วผู้รับสารเกิดความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่งหรือครบทุกด้านดังนี้

- 1.ด้านข้อมูลข่าวสาร การรับรู้และการตีความ
- 2.การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือการใช้ประโยชน์ทางสังคมหรือการสร้างความสัมพันธ์
- 3.การเสริมสร้างความเชื่อ หรือช่วยในการตัดสินใจ
- 4.ด้านความหลากหลาย ทำให้ได้รับความเพลิดเพลินและบันเทิงสนุกสนาน ทำให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้ช่วยปลดปล่อยอารมณ์และลืมปัญหาไปชั่วขณะ

ลักษณะสังคมในยุคหลังสมัยใหม่จะเป็นสังคมที่เรียกว่า สังคมแห่งการแสดงมหรสพ (Society of Spectacle) หรือสังคมแห่งการบริโภค (Consumer Society) คือ ทุกคนจะบริโภคสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยการแอบมองจ้องดู (Voyeurism) เช่น การจ้องมองข้อมูลข่าวสารผ่านทางจอโทรทัศน์ จอภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต ทุกคนจะมองเห็นภาพสะท้อนของตัวเองอยู่ในจอเสมอ ความพึงพอใจจากการจ้องมองนั้นไม่ได้แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวทางเพศ ความรุนแรง และลำดับชั้นในสังคมเท่านั้น การจ้องมองของผู้แอบมองจ้องดูก็มีสุนทรียะของตัวเองอยู่ด้วย ความงามที่วานี้ก็คือ ความเป็นจริงที่ว่า การจ้องมองได้สร้างตัวตนขึ้นสองตัวตนควบคู่กัน คือ ตัวตนที่ต้อง

คอยระมัดระวังของผู้จ้องมองและผู้ที่ถูกจ้องมอง ความจริงข้อนี้ทำให้เกิดความพึงพอใจ (และความเจ็บปวด) ของการรับรู้ตัวตนของแต่ละบุคคล การจ้องมองนี้ได้สร้างตัวตนของผู้ที่ถูกจ้องมอง ด้วยโครงสร้างที่ก่อให้เกิดพลังแก่ผู้จ้องมอง สำหรับรายการสนทนาบันเทิง ซึ่งผู้ชมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิง นอกจากจะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เสริมย้ำความเชื่อ และได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานแล้ว การได้ชมเรื่องราวของสวยๆ งามๆ ที่ตนเองสนใจ ได้ฟังเรื่องราวในด้านชีวิตและครอบครัวของบุคคลที่เด่นดัง ตอบสนองสัญชาตญาณ 2 อย่างที่ทำให้ ego มีความสุข คือความสุขที่ได้จ้องมองดูคนอื่น และความสุขที่ได้มองดูตัวเอง เพื่อการสร้างอัตลักษณ์ เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจที่ได้สร้างความฝันและสร้างจินตนาการ (fantasy / imagination) แทนที่จะถูกกักขังให้อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงอันโหดร้าย ซ้ำซากน่าเบื่อ ปรารถนาที่ได้คือ เสียงหัวเราะ รอยยิ้ม ผ่อนคลายความตึงเครียด รวมถึงการบำบัดทางอารมณ์ (therapy) ด้วย

นอกจากนั้นแล้วรายการสนทนาบันเทิงยังให้แง่คิดแก่ผู้ชม ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น และบางครั้งก็นำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของตนเอง สามารถนำไปเป็นแง่คิด หรือปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ทำให้ผู้ชมบรรลุถึงหลักความเป็นจริงของชีวิต ที่ต้องมีความเจ็บปวด ชัยชนะ พ่ายแพ้ การแข่งขัน ฯลฯ สามารถนำไปใช้เป็นอรรถประโยชน์ด้านข่าวสารข้อมูล เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชีวิตและเป็นการเรียนรู้บุคคล สนุกที่ได้รู้และสนุกทางความคิด

5.2 สาเหตุที่ทำให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงจากรายการสนทนาบันเทิง

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ชมตัวอย่างเทปรายการสนทนาแล้วพบว่า

1. ผู้ชมส่วนใหญ่ชอบเนื้อหาหรือประเด็นที่นำมาเสนอในรายการที่มีความหลากหลาย

รายการสนทนาบันเทิงในปัจจุบันนี้มีเนื้อหาที่หลากหลายให้เลือกดู เช่น เรื่องราวของบุคคลที่มีความน่าสนใจ ความขัดแย้ง ความตึงเครียด ความแปลกประหลาด ความสำเร็จ ผลที่ตามมาหรือผลกระทบต่อชุมชน ทันต่อเหตุการณ์ หรือเนื้อหาที่จรรโลงใจผู้ชม ให้แง่คิดที่เป็นอุทาหรณ์สอนใจ เป็นบรรทัดฐานแก่สังคม และสะท้อนปัญหาสังคมที่กำลังเป็นที่ถกเถียง ฯลฯ แต่อีกครั้งหนึ่งของผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา กลับชอบเรื่องราวชีวิตของบุคคลที่น่าสนใจเป็นที่รู้จักกันดีในวงสังคม เช่น เกี่ยวกับเรื่องดารา นักร้อง นักแสดง เพราะมีเนื้อหาที่ไม่หนักเกินไป ดูเพื่อความเพลิดเพลิน ได้รับรู้เรื่องราวของบุคคลที่ตนเองชื่นชอบและให้ความสนใจ

“จากที่เอามาให้ดูขอแยกเป็น 2 แบบ หนึ่ง สมาคมชมดาว หลังคาเดียวกัน ไม่อยากดูไม่อยากรู้เรื่องส่วนตัวดาราดู แต่ถ้าเป็นประเด็นข่าวหรือสาระจะดู ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของเรา ”

“มักจะดูตามประเด็นว่าประเด็นน่าสนใจไหม เห็นภาพคนถูกสัมภาษณ์พูดออกมา เห็นสีหน้าท่าทาง ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้นนอกจากการอ่านหนังสือพิมพ์”

“บางทีดูโฆษณาแล้วจะตั้งหน้าตั้งตา ดู เช่น รายการไอทีวี พอดูแล้วมันเหมือนแรงบันดาลใจ บางสิ่งมันเป็นสิ่งที่เราไม่กล้าทำ เหมือนการเปิดโลก ทำให้เรามุ่งมั่นไปในสิ่งที่เราต้องการ”

“อยากให้เรื่องแปลกๆ เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เมื่อเกิดกับคนๆ หนึ่งแล้วคนๆ นั้น ผ่านมาด้วยดี หรือว่าเขาประสบความสำเร็จในด้านหนึ่ง คล้ายๆ เจาะใจ”

“ชอบเนื้อหาแบบคนที่ยิ้มแล้วสู้ จนทุกวันนี้ดีขึ้น เพราะช่วงนี้เศรษฐกิจไม่ค่อยดี”

“ถ้าจะดูไม่ดูดาราดู ไม่อยากรู้เพราะคิดว่ามันเป็นเรื่องของเขา จะดูเรื่องเกี่ยวกับชีวิตคนที่สู้ชีวิตหรือเหตุการณ์สำคัญที่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตเราได้ บางทีเราท้อแล้วเราดู ทำให้เรารู้สึกว่าเออ มันใช่ สามารถนำวิธีคิดนั้นมาใช้ปรับปรุงชีวิตเราได้”

“รู้สึกว่าการทอล์คโชว์บันเทิงมันคือการโฆษณา โปรโมทหนัง เพลง มันไม่มีประโยชน์ที่จะมาถามว่าชอบผู้หญิงแบบไหน ผมสั้นผมยาว”

“กำลังคิดว่ารายการบันเทิงไม่ค่อยสนใจคนดูเท่าไร ถ้าเอาศิลปินที่กำลังดังๆ มา ก็เพื่อดึงเรตติ้งรายการ เอาสปอนเซอร์เข้ารายการ ไม่เห็นค่อยมีสาระอะไรเลย มักจะสนองความต้องการของวัยรุ่น เจาะตลาดกลุ่มวัยรุ่นเลยมักจะมีแต่เรื่องดาราดังๆ เท่านั้นเช่น ดีทีพี”

“เนื้อหาต้องไม่หนักเกินไป ผ่อนคลายเครียดมากกว่า เช่น ดารานักร้อง หรือ พานทองแท้ อยากรู้คำตอบของคำถามที่พิธีกรถามมากกว่า” (หลายคนพยักหน้าเห็นด้วย)

2. ผู้ร่วมรายการ หรือแขกรับเชิญ

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับชมเทปตัวอย่างรายการสนทนาบันเทิงแล้วพบว่าผู้ร่วมรายการหรือแขกรับเชิญในรายการสนทนาบันเทิงที่ผู้ร่วมเข้ากลุ่มสนทนาอยากเห็นมากที่สุดคือ บุคคลที่กำลังอยู่ในกระแสข่าว ทันต่อเหตุการณ์ (Current Issue) ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นดารา รองลงมาก็เป็นบุคคลที่มีแนวคิดที่น่าสนใจ หรือคนที่มีความแปลกในด้านใดด้านหนึ่ง แต่ก็มีผู้ร่วมเข้ากลุ่มสนทนาจำนวนไม่น้อยที่ยังชอบผู้ที่มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง (Celebrity)

“อยากดูคนในข่าว ไม่จำเป็นต้องเป็นดารา แต่ว่าอาจจะเป็นคนที่กำลังฮ็อต”

“ถ้าไม่อยู่ในช่วงที่น่าสนใจ ก็น่าจะเป็นคนที่ให้อะไรกับสังคมได้บ้าง เช่น ให้ข้อคิดกับคนอื่นที่ได้ดูบ้าง”

“ดารา ก็ดู ไม่ใช่ดารา ก็ดู ต้องดูว่าเขาเชิญใครมา เขามาเล่าเรื่องอะไร หัวข้อเรื่องที่จะสนทนา”

“อยากดูพวกที่ขึ้นข่าวหน้าหนึ่ง ถ้าไม่ใช่กำลังฮ็อต ก็ต้องเป็นแบบแปลกๆ เช่น กินตะขาบ แมงป่อง ก็ดูเพราะมันเป็นบันเทิงอย่างหนึ่งเหมือนกัน ในโลกมันยังมีคนแบบนี้อยู่ด้วย”

“ดูความแปลกของแขกรับเชิญ เช่น กะเทย เขาจะมีเรื่องอะไรที่กล้าพูดกล้าทำ มีคำพูดเฉพาะกลุ่ม มีชีวิตที่สำหรับคนทั่วไปดูแล้วตลก”

“ชอบดูคนที่ไม่ใช่ดารา ไม่ใช่คนดังในสังคม แต่เป็นคนทั่วไปที่เขาใช้ชีวิตในการดำเนินชีวิต ประสบความสำเร็จโดยไม่ต้องร่ำรวย แต่ว่าเขาสร้างอะไรขึ้นมาในจุดๆหนึ่งที่เขาพอใจ จะรู้สึกว่ามันใกล้ตัวเรา คนนี้ยังทำได้เลย ทำไมเราจะทำไม่ได้”

“ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นอาชีพไหน ชอบดูใครก็ได้ที่เป็นคนดังๆ เราก็ดู”

“ชอบหลังคาเดียวกัน ชอบไปดูบ้านดารา อยากได้บ้าง”

“ชอบสมาคมชมดาว ชอบพาไปดูคนดังๆ เช่น บ้านเบิร์ด”

“ดูสมาคมชมดาวว่าใครมาน่าสนใจ เน้นแขกรับเชิญ” (หลายเสียงเห็นด้วย)

ผู้วิจัยพบว่าผู้ร่วมรายการหรือแขกรับเชิญเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งของรายการ สันทนابันเทิง เพราะผู้ร่วมรายการหรือแขกรับเชิญ จะเป็นผู้เล่า ถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์จริงของตนเองออกมาได้ดีที่สุด ผู้ผลิตรายการสันทนابันเทิงทางโทรทัศน์ต่างใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการเชิญผู้ร่วมรายการที่กำลังอยู่ในกระแสข่าวมาออกรายการของตนให้ได้และรวดเร็วที่สุด

3. พิธีกร

พิธีกรมีส่วนสำคัญในการสร้างความบันเทิงในรายการสันทนابันเทิงทางโทรทัศน์ ผู้เข้าร่วมกลุ่มสันทนาให้ทัศนะว่า จำนวนพิธีกรของในรายการสันทนابันเทิงไม่ควรมีมากเกินไป เพราะจะเกิดการแย่งกันพูด แย่งกันเด่นกว่าแขกรับเชิญ พิธีกร 2 ท่านเป็นจำนวนที่เหมาะสมดีแล้ว ซึ่งจะสามารถถามคำถามได้หลากหลายและจะช่วยสร้างบรรยากาศในการสนทนาให้สนุกสนานน่าติดตามมากขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอยู่ที่การดำเนินรายการ การพูด และการถามคำถามมากกว่า ผู้นำเสนอเนื้อหาที่ผู้ร่วมเข้าสนทนากลุ่มชื่นชอบมากที่สุด ได้แก่ คุณสัญญา คุณากร และรองลงมาคือ คุณสุวิภา กุลตั้งวัฒนา นอกจากนั้นยังชื่นชอบผู้ดำเนินรายการที่ไม่ได้อยู่ในเทปตัวอย่างท่านอื่นๆ เช่น คุณไตรภพ ลิมปพัทธ์ , คุณวิทวัส สุนทรวิเนตร์ , คุณดำรง พุฒตาล , คุณสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลคล้ายๆ กันว่า พิธีกรต้องมีความรู้รอบตัวมากๆ มีไหวพริบปฏิภาณ ถามคำถามที่ตรงกับใจผู้ชม เป็นกันเอง ใช้ภาษาง่ายๆ ดูเป็นธรรมชาติ และเข้ากับรูปแบบรายการ

“พิธีกรในรายการประเภทนี้ น่าจะมีประมาณ 2-3 คน เพื่อให้เกิดจังหวะในการรับส่ง ทำให้รายการสนุกมากขึ้น ถ้ามากกว่านี้จะเหมือนกับว่าเอาพิธีกรมานั่งเพื่อรุมถามคนไม่กี่คน ซึ่งดูไม่ดี”

“จำนวนพิธีกรมีส่วนสำคัญทำให้ชื่นชอบรายการนั้นๆ น่าจะมี 1 คน หรือ 2 คน ถ้ามากกว่าเกินไปก็ไม่ดี เพราะพิธีกรจะแย่งกันพูด แขกรับเชิญไม่ได้พูดอะไรเลย”

“ผู้หญิงที่ตีประเด็นได้ดีคือ แหม่ม สุวิภา เขาจะเป็นคนที่ถามคำถามที่แข็งสามารถทำให้ดูอ่อนลงได้ เป็นพิธีกรที่ดี แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เก่ง” (หลายคนพยักหน้าเห็นด้วย)

“พิธีกรต้องเป็นคนมีไหวพริบ ถ้ามคำถามที่มันโดน ที่เราอยากรู้ แล้วก็ดึงให้แขกรับเชิญตอบได้ สมมติว่าประเด็นที่ถามไปแล้วอึดอัด ก็ต้องมีวิธีพลิกไม่ให้การสนทนาคนดูแล้วมันกร่อย แขกก็กร่อย”

“แล้วแต่รูปแบบรายการ พิธีกรต้องเข้ากับรูปแบบรายการด้วย”

“ขอสัญญา (ตอบพร้อมกันหลายเสียง) ดี ตลอด เป็นกันเอง ภาษาที่ใช้ก็ง่ายๆ ไม่เสแสร้ง ไม่ซีเรียส”

“ไตรภพจะมีวิธีการพูดอะไรที่มันเป็นสังขรณ์มาก่อนจะโยงเข้าเรื่อง ไม่รู้ว่ามีมาจากสคริปท์หรือเปล่า บางทีคำพูดของเขาคิดว่าน่าสนใจและเป็นแก่นสารดี ส่วนคุณสัญญาจะทำเรื่องที่อ่อนลงมากกว่าไตรภพได้ดีกว่า เรื่องต่างๆไปที่ต้องใช้ความฉับไวในการป้อนคำถาม”

“ถ้าเปรียบเทียบสัญญา กับสราวุธ และกิตติ จะชอบ 2 คนหลังมากกว่า เพราะมีเบื้องหลังมาจากการทำข่าวมากกว่า มีข้อมูลเยอะในการสามารถวิเคราะห์ ส่วนสัญญาเหมาะกับเจาะลึกเรื่องบุคคลหรือดาราจะสัมภาษณ์ได้ดีกว่า”

3. การเพิ่มเทคนิคในการนำเสนอ

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับชมเทปตัวอย่างรายการสนทนาบันเทิงแล้วพบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มเทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอรายการ และเป็นสิ่งดีที่ควรทำ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยเฉพาะการทำ VTR ประกอบในรายการ ผู้วิจัยพบว่าการเพิ่มเทคนิคในการนำเสนอในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์นั้นสามารถสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมได้ เพราะการเห็นคนมานั่งคุยกันอย่างเดียวทางโทรทัศน์จะทำให้คนดูเบื่อหน่าย หหมดความสนใจ และอาจเปลี่ยนช่องไปได้ ดังนั้นการเพิ่มเทคนิคในการนำเสนอจึงเป็นการสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมให้เกิดความสนุกสนาน ชวนติดตาม และยังช่วยเพิ่มความเข้าใจในเรื่องราวที่กำลังพูดคุยกันด้วย เช่น การทำ VTR พาไปชมสถานที่ หรือกิจกรรมที่แขกรับเชิญพูดถึง , การตั้งชื่อตอนหรือการขึ้นตัวหนังสือบนหน้าจอโทรทัศน์ ให้ผู้ชมเข้าใจว่ากำลังพูดคุยอยู่กับใคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกับแขกรับเชิญที่ไม่ได้เป็นที่รู้จักกันดีในวงสังคม , การสาธิตอุปกรณ์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่กำลังพูดคุย ส่วนการนำสิ่งของหรือบุคคลมาในรายการเพื่อสร้างความประหลาดใจนั้น ผู้ชมอาจจะไม่ชอบเพราะดูเหมือนเป็นการจัดฉากเตรียมไว้ล่วงหน้า และอาจจะเคยเห็นรายการประเภทนี้ทำบ่อยครั้ง จนดูไม่สมจริง

“ถ้าสัมภาษณ์คนหนึ่ง แล้วเขาพูดถึงสถานที่ มันก็น่าจะมีอะไรเชื่อมโยงให้เราเห็นภาพตรงนั้นบ้าง” (หลายเสียงเห็นด้วย)

“การตัดภาพ ใสภาพมีส่วนสำคัญ เพราะเวลาคุยกัน 2 คนมันน่าเบื่อ ต้องมีใส่ภาพเข้าไป คนดูจะได้เห็นภาพความจริง”

“กราฟิก ทำให้รายการดูมีสีสันและน่าสนใจ ดีกว่าธรรมดา นั่งคุยอย่างเดียว มีลูกเล่นดีกว่า ช่วยให้ดูแปลกตา มุมนี้นิดมุมนี้หน่อย”

“ทำให้ดูสมจริงเห็นด้วย แต่ไม่ชอบที่ไปเอาของส่วนตัวเขามาเซอร์ไพรส์ มันทำกันมาหลายปี ไปแอบขโมยของๆ เขามามันทุเรศ ไม่ชอบ” (มีเสียงเห็นด้วย)

4. บรรยากาศในการนำเสนอรายการ

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับชมเทปตัวอย่างรายการสนทนาบันเทิงแล้วพบว่า ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับบรรยากาศในการนำเสนอ ไม่ว่าจะ เป็น ฉาก แสง สี เสียง ฯลฯ เพราะสนใจผู้ร่วมรายการและเนื้อหามากกว่า และไม่มีความรู้ความสนใจในเรื่องเหล่านี้ แต่ก็มีบางท่านที่เป็นส่วนน้อยเห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่ทำให้สนใจรายการมากขึ้น ผู้วิจัยพบว่าแม้ว่าผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับบรรยากาศในการนำเสนอ แต่บรรยากาศในการนำเสนอก็เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการผลิตรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะรายการสนทนาบันเทิงที่มีเนื้อหาหนักไปทางบันเทิง ทั้งนี้ เพื่อสร้างความแตกต่างจากรายการอื่นๆ ผู้ผลิตจึงมีการจัดบรรยากาศให้เข้ากับแนวคิดของรายการ ซึ่งมีทั้งฉากประจำและฉากพิเศษเพื่อให้เข้ากับเรื่องราวในแต่ละสัปดาห์ มีการใช้ แสงสี และเสียงอย่างมาก รวมทั้งหมอกและควัน เพื่อสร้างบรรยากาศให้คึกคัก สดชื่น แจ่มใส เกิดความบันเทิงแก่ผู้ชม

“พวกฉาก แสง สี คนตรีเป็นส่วนประกอบเล็กน้อย นิดหน่อย ” (หลายเสียงตอบพร้อมๆกัน)

“ฉากสวย สบายตาที่มีส่วนช่วยด้วย เสียงคนพูด ตบมือ ระบบเสียง แต่บางที่มันมีมากเกินไป”

“รู้สึกว่าคุณดีสำคัญ เช่น ฉากเล็กๆ แต่ดูอบอุ่น จะดูดีกว่าฉากที่ดูอลังการ อย่างดาวล้านดวง หรือทไวไลท์โซว์ มันดูกว้าง ทำไม่ต้องขนาดนั้น ยิ่งใหญ่ขนาดนั้นเลยเหรอ ถ้าเป็นฉากเล็กๆ พิธีกรกับคนดูนั่งคุยกันสบายๆ ไม่ต้องแต่งตัวหรูหราอลังการ ก็จะเป็นกันเองมากกว่า”

“ไม่ได้ดูฉากมาก ดูเนื้อหามากกว่า แต่ถ้าฉากคิดว่ามันน่าจะเข้ากับบรรยากาศของรายการก็จะดี เช่น หลังคาเดียวกัน”

“จะไม่เน้นฉาก แสง อะไรเลย ดูไม่รู้เรื่อง ดูเฉพาะพิธีกร แต่งตัวสวย เครื่องประดับงาม เสื้อผ้า รองเท้า กระโปรง แจกัน”

“ตรงนั้นไม่ค่อยได้สนใจเท่าไร ส่วนใหญ่จะเน้นที่เนื้อหาที่เขาจะมาพูดให้ฟังมากกว่า ไม่ชอบเสียงกรีด เหมือนเสแสร้งมากไป เช่น ตีสิบ อะไรนิดหนึ่งก็กรีด ไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สมจริง”

นอกจากถามคำถามตามประเด็นต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังขอความเห็นของผู้ร่วมเข้ากลุ่มสนทนาเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงรายการสนทนาบันทึกให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้เข้ากลุ่มสนทนายก็ได้ให้ความเห็นที่หลากหลาย บางท่านเสนอให้จัดผังรายการใหม่ ให้รายการประเภทสนทนาบันทึกมาอยู่ในช่วงเวลาเดียวกับละคร , บางท่านอยากให้ทีมงานของรายการใช้เวลาให้มากขึ้นในการเข้าไปหาข้อมูลและถ่ายทำเรื่องราวของแขกรับเชิญ , ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาที่มีอายุมากกว่า เสนอว่ารายการสนทนาบันทึกควรจะมีการตั้งคำถามที่มีประโยชน์กับผู้ชม เพื่อเปิดโอกาสให้แขกรับเชิญได้แสดงทัศนะความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ชม ฯลฯ

“รายการประเภทนี้น่าจะมีตอนหลังจากจบข่าว ให้ช่องสลับกันบ้าง ไม่ใช่เวลาหลังข่าวก็มีแต่ละครกันหมดเลย พอจบละครก็มีทอล์คเหมือนกันหมดอีก”

“อยากให้ทีมงานล้วงเข้าไปจริงๆ ไม่ใช่แค่เชิญมาอัดเทปแล้วจบ แต่ตามกันเป็นเดือน เหมือนรายการคนค้นคน เป็นทอล์คโชว์อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าจะสนใจ”

“อยากให้ปรับในส่วนของประเด็นที่บางที่ตามกระแสมากเกินไป บางทีดูหลายรายการมาเจอคำถามเรื่องเดียวกัน มันจะรู้สึกไม่รู้จะดูไปทำไม เมื่อเคยดูแล้วไม่มีประโยชน์ เหมือนดูรายการเดิมแต่เปลี่ยนพิธีกร น่าจะฉีกประเด็นหน่อย หรือพยายามหาอะไรที่ไม่ได้อีต แต่เขิทมันขึ้นมาให้คนในสังคมเห็นว่ามันสำคัญ”

“น่าจะมีคำถามที่ดี ทำให้ดาราวิทยุรุ่นดูฉลาดขึ้นกว่านี้หน่อย คำถามทั่วไป เช่น เข้าวงการยังไง มีแฟนรึยัง ฯลฯ มันทำให้คนตอบดูแล้วไม่มีภูมิปัญญา น่าจะมีโอกาสให้เขาได้แสดงความรู้ เช่น รายการฝรั่ง เช่น คิดว่าการมีเช็ทส์ก่อนแต่งงานเป็นยังไง อย่างที่ถามบริทนีส์ ดูแล้วมันเปิดโอกาสให้วิทยุรุ่นมีมุมมองที่กว้างขึ้น แล้วก็มีความคิดอ่านมากกว่าที่จะมาวนเวียนอยู่แต่เรื่องของตัวเอง”

กล่าวโดยสรุป หลังจากการตรวจสอบทัศนคติของผู้รับสารในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยพบว่าผู้ชมได้รับความบันเทิงจากการชมรายการสนทนาบันเทิง เพราะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด นอกจากนั้นแล้วยังทำให้ได้ความรู้ เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น และบางครั้งก็นำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของตนเอง สามารถนำไปเป็นแง่คิด หรือปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ นอกจากนั้นแล้วสามารถนำไปเป็นประเด็นเพื่อพูดคุยกับผู้อื่น หรือเข้าสังคมได้ เช่น พูดคุยกันในครอบครัว กับเพื่อนที่ทำงาน หรือเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนทั่วไป และผู้ชมบางท่านก็ดูรายการประเภทนี้เพื่อนำไปเชื่อมต่อกับข้อมูลที่เคยได้รับมา ช่วยในการตัดสินใจ นอกจากนั้นแล้วผู้ชมยังได้รับความบันเทิง จากเนื้อหาหรือประเด็นในการสนทนา กับแขกรับเชิญ รองลงมาคือ พิธีกร เทคนิคในการนำเสนอ และบรรยากาศในการนำเสนอ